

9.-4. BÖLÜM YARGI

☛ 1982 yargı yetkisi, Türk milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelere aittir.

☛ 2017 Anayasa değişikliğine göre; Yargı yetkisinin bağımsız ve tarafsız mahkemelerce” şeklinde değiştirilmiştir.

☞ Değişiklikle maddeye “ve tarafsız” ifadesi eklenmiştir.

MAHKEMELERİN BAĞIMSIZLIĞI

☛ Hakimler görevlerinde bağımsızdırlar.

☛ Hiçbir organ, makam, merci yargı yetkisini kullanmada mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez.

☛ Görülmekte olan bir dava hakkında yasa meclisinde görüşme yapılamaz.

HAKİMLİK VE SAVCILIK TEMİNATI

☛ Hakimler ve savcılar kendileri istemedikçe anayasada belirtilen yaştan önce emekliye ayrılamaz.

☛ Bir mahkemenin kaldırılması sebebiyle

☞ ödenek, aylık ve özlük haklarından yoksun bırakılamaz.

☛ Hakimler ve savcılar ☞65 yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler.

☛ Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden

☞ Adalet Bakanlığına bağlıdırlar.

☛ Hakimler ve savcılar kanundan belirtilen başka resmi ve özel görev alamazlar.

NOT: Duruşmalar herkese açıktır

YÜKSEK MAHKEMELER

→Anayasa Mahkemesi

→Yargıtay

→Danıştay

→Uyuşmazlık Mahkemesi

NOT: 2017 Anayasa değişikliği ile Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare mahkemesi yüksek mahkeme statüsünden çıkarılmıştır. Ayrıca

☛ Disiplin mahkemeleri dışında Askeri mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin

görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askeri mahkemeler kurulabilir.

1)ANAYASA MAHKEMESİ

☛ Anayasa mahkemesi, Türkiye’deki en yüksek anayasal organdır.

☞ 1961 Anayasası ile kurulmuştur.

☞ 15 Üyeden oluşur.

☞ 12 üyesini Cumhurbaşkanı,

☞ 3 üyesini TBMM seçer.

☛ Anayasa mahkemesine üye seçilebilmek için;

☞ 45 yaşı doldurmuş olmak

☞ En az 20 yıl fiilen avukatlık yapmış olması

☞ Anayasa mahkemesi raportörlerinin en az 5 yıl raportörlük yapmış olması

☞ Profesör ya da doçent ünvanı kazanmış olması

☞ Birinci sınıf hakim ve savcıların adaylık dahil en az 20 yıl çalışmış olması

☛ Anayasa mahkemesi üyeleri

☞ görev süresi 12 yıldır.

☞ Bir kimse iki defa Anayasa mahkemesi üye seçilemez.

☞ Üyeler 65 yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar.

☛ Anayasa mahkemesi iki bölüm ve Genel Kurul halinde çalışır.

☛ Anayasa mahkemesi

☞ Başkanı 4 yıl için seçilir

☞ ve süresi bitenler tekrar seçilebilir.

☛ Anayasa Mahkemesinin Görevleri;

☞ Siyasi partilerin kapatılma davalarına bakar.

☞ Siyasi partilerin mali denetimine bakar.

☞ Uyuşmazlık mahkemesi başkanını seçer.

☞ Milletvekili dokunulmazlığın kaldırılma davasına bakar.

☞ Milletvekili düşürülmesine ilişkin iptal davalarına bakar.

☞ Bireysel başvuruları karara bağlar.

☞ Anayasa değişikliklerin sadece şekil bakımından uygunluğunu denetler.

☞ Kanunların ve meclis iç tüzüklerinin hem şekil hem de esas yönünden uygunluğunu denetler.

☞ Anayasada belirtilen kişileri Yüce Divan sıfatıyla yargılar.

YÜCE DİVANDA YARGILANACAKLAR

► Cumhurbaşkanı

► Cumhurbaşkanı yardımcıları

► Bakanlar

► Anayasa Mahkemesi,

► Yargıtay ve Danıştay başkan, üye ve başsavcıları

► Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve vekili

► Sayıştay Başkanını ve üyelerini

► HSK Başkan ve üyeleri

► TBMM Başkanı

► Genelkurmay Başkanı

► Kara, Hava, Deniz Kuvvet Komutanları

NOT: Yüce Divanda, Savcılık görevini

☞ Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı

vekili yapar.

SOYUT NORM DENETİMİ

NE İÇİN HANGİ BAKIMDAN?

İPTAL DAVASI AÇMA SÜRESİ?

✓ Anayasa Değişikliği

☞ ŞEKİL bakımından Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren 10 gün içinde dava açılır.

✓ Kanun

☞ ŞEKİL bakımından Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren 10 gün içinde dava açılır.

✓ Kanun

☞ ESAS bakımından Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren 60 gün içinde dava açılır.

✓ Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi +TBMM İç Tüzüğü

☞ ŞEKİL ve ESAS bakımından Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren 60 gün içinde dava açılır.

✓ Anayasa Mahkemesinin Denetimine Tabi olmayan

☞ Norm ve İşlemler

▪ Milletlerarası Antlaşmalar

▪ OHAL döneminde çıkarılan

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri

▪ İnkılap Kanunlar

▪ Parlamento Kararları (Milletvekilliğin düşürülmesi, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması, TBMM İç Tüzüğü Hariç)

2)YARGITAY

☞ ADLİYE Mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı mercisine bırakmadığı son inceleme mercisidir.

► Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve vekili

☞ Cumhurbaşkanı seçer

► Yargıtay üyeleri

☞ HSK tarafından seçilir.

☞ 12 yıllığına seçilir.

☞ iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

3)DANIŞTAY

☞ İDARİ mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı mercisine bırakmadığı karar ver hükümlerin son inceleme mercisidir.

NOT

✦ Adliye Mahkeme ☞ YARGITAY

✦ İdari Mahkeme ☞ DANIŞTAY

▪ Danıştay üyelerinin

☞ 1/4ünü Cumhurbaşkanı

☞ 3/4ünü Hakimler Savcılar K.seçer.

☞ Danıştay üyeleri 12 yıl için seçilir.

☞ Süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

▪ Danıştay Başkanı, Danıştay genel kurulunca üye tam sayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla 4 yıl için seçilirler.

- İdari Yargıdaki Mahkemeler;

☞ Danıştay,

☞ İdare Mahkemesi,

☞ Vergi Mahkemesi

☞ Bölge İdare Mahkemesi.

4) UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

☑ Adli ve İdari merci arasındaki görev ,hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözer.

☑ Uyuşmazlık Mahkemesi,

☞ bir başkan ile

☞ 6 asıl ve 6 yedek üyeden oluşur.

☞ Üyeleri Yargıtay ve Danıştaydan oluşur.

☑ Uyuşmazlık mahkemesi başkanı,

☞ Anayasa Mahkemesi tarafından seçilir.

☞ Görev süresi 4 yıldır.

HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU

☑ Hakimler ve Savcılar Kurulu, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar.

☞ Kurulun üye sayısı 13'tür.

☞ Üyeler 4 Yıl için seçilir

☞ Süresi biten tekrar bir kez daha seçilebilir

✦ Hakimler ve Savcılar Kurulu iki daire halinde çalışır.

✦ Kurulun

☞ 4 üyesini Cumhurbaşkanı

☞ 7 üyesini ise TBMM seçer

✦ Adalet Bakanı kurulun doğal başkanıdır.

✦ Kurulun tabi üyesi Adalet Bakanlığı ilgili bakan yardımcısıdır

✦ Kurul üyeliği seçimi, üyelerinin görev süresinin dolmasından önceki 30 gün içinde yapılır.

✦ Hakimler ve Savcılar Kurulu üyeleri:

▪ Kurul, adli ve idari yargı hakim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, kadro dağıtma, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar.

▪ Bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin değiştirilmesi konusundaki Adalet Bakanlığının tekliflerini karara bağlar.

▪ Yargıtay üyelerini seçmek

▪ Danıştay üyelerinin 3/4'ünü seçmek

▪ Adli ve idari yargı Hakim ve savcılarının işlemlerini yapar.

▪ Hakim ve savcılar özlük işi bakımından HSK, idari görevleri bakımından Adalet Bakanlığına bağlıdır.

NOT: Hakimler ve Savcılar kurulunun sadece Meslekten çıkarma kararlarına karşı 2010 değişikliği ile yargı yolu açılmıştır. Diğer kararlarına karşı yargı yolu kapalıdır

SAYIŞTAY

▪ Kamu idareleri ile Sosyal Güvenlik Kurumların bütün gelir ve giderleri TBMM adına denetler.

▪ Sayıştay'ın kararları hakkında 15 gün içinde karar düzelmesi istenebilir.

▪ Vergi benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay arasındaki uyuşmazlıklarda

Danıştay kararları esas alınır.

▪ Sayıştay başkanını ve üyelerini TBMM seçer.

NOT: Sayıştay ve HSK, Anayasa'nın Yargı bölümünde yer alır.